

Ministarstvo
znanosti i
obrazovanja

Ruža Jozić; Alta Pavin Banović

Od knjige do oblaka

Informacijsko-medijski odgoj i obrazovanje učenika

Alfa, Zagreb, 2019.

Ruža Jozić, Gimnazija Sesvete

Alta Pavin Banović, Medicinska škola Osijek

MZO – predavanje na mreži, 10. veljače 2020.

Od knjige do oblaka

**Informacijsko-medijski odgoj i obrazovanje
Priručnik za školske knjižničare**

Alfa, Zagreb 2019.

- ✓ **Glavni urednik: prof. dr. sc. Ante Bežen**
- ✓ **Urednica izdanja: Ivana Tolj, prof.**
- ✓ **Lektorica: Snježana Zrinjan, prof.**
- ✓ **Recenzenti:**
  - **izv. prof. dr. sc. Mihaela Banek Zorica**
  - **doc. dr. sc. Darko Lacović**
  - **dr. sc. Hrvoje Mesić**

Teme i nastavne jedinice obrađene u priručniku pomno su odabrane te je vidljivo da su rezultat dugogodišnjeg iskustva i praktičnog rada s učenicima.

Upravo bilježenje primjera dobre prakse može doprinijeti razvoju područja školskog knjižničarstva te pozicioniranju školskog knjižničara u središte odgojno-obrazovnoga procesa.

Time ovaj priručnik inicira i proširuje, a praktičnim saznanjima, prilagodbom kurikula školskog knjižničara Nacionalnom okvirnom kurikulumu služi kao temelj razvoju novih kurikula školskog knjižničara u sklopu cjelovite kurikulne reforme.

Jedinstvenost ovoga priručnika očituje se u tome što autorice predlažu teme i sadržaje za provedbu nastavnih sati iz područja knjižnično-informacijskog te medijskog odgoja i obrazovanja u svim razredima srednje škole s detaljnom metodološkom razradom svih didaktičkih elemenata (ciljevi sata, ishodi učenja, nastavni oblici, metode, sredstva i pomagala, tijek sata i evaluacija).

Priručnik je iznimno koristan izvor informacija ne samo za školske knjižničare, nego i za nastavnike, jer im može poslužiti kao polazište za osmišljavanje nastave koja se u korelaciji s različitim predmetima može odvijati u školskoj knjižnici.

Školski knjižničar kontinuirano prati razvoj suvremenih medija i ističe važnost knjižnice u današnjem obrazovanju učenika.

Pri planiranju, organizaciji i izvedbi nastavnoga sata školskom knjižničaru, kao i ostalim nastavnicima, pomaže pisana nastavna priprema. Dužnost je nastavnika i školskoga knjižničara pripremiti pisanu nastavnu pripremu za svaki nastavni sat jer je pomoć i smjernica za kvalitetniji rad s učenicima...

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

31. PROLJETNA ŠKOLA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA REPUBLIKE HRVATSKE

ŠIBENIK, 8.-11. TRAVNJA 2019. *AmadriaPark (Solaris)*

31. PŠŠK – DRŽAVNI STRUČNI SKUP S MEĐUNARODNIM
SUDJELOVANJEM – AZOO Podružnica Split
ISSN 1847-6074

- Priručnik je predstavljen na *31. Proljetnoj školi školskih knjižničara RH 2019.* u Šibeniku.

- Prikazi u časopisima:
  - *Novi uvez, glasilo Zagrebačkoga knjižničarskog društva*
  - *Život i škola*
  - *Školske novine*
  - *Povijest u nastavi*
  - *Meridijani*

Od knjige do oblaka

- **Knjiga – tradicionalni medij**
- **„Oblak“ – suvremeni medij**

- **Informacije**
- **Podaci**
- **Dokumenti**
- **Mape**

Od knjige do oblaka u QR kodu

- Oblak priručnika *Od knjige do oblaka* vizualno je prikazan u obliku QR koda u Uvodu knjige.
- QR kod sadrži sve nastavne jedinice pripremljene u Obrascima koje koristimo za pisanu pripremu nastavnoga sata.
- QR kod se otvara aplikacijom HP Reveal ili QR kodom u aplikaciji Viber.

Sadržaj knjige

- **Uvod**
- **Uključenost knjižničara u školski kurikulum**
- **Kvalitetan rad školskoga knjižničara**
- **Mjerila kvalitetnog rada školskoga knjižničara**

- **Nastavne jedinice – sadržaji za 1. razred SŠ**
- **Nastavne jedinice – sadržaji za 2. razred SŠ**
- **Nastavne jedinice – sadržaji za 3. razred SŠ**
- **Nastavne jedinice – sadržaji za 4. razred SŠ**

Nastavne jedinice - 1. razred

- 1. Upoznajmo školsku knjižnicu – Uvod u školsku knjižnicu**
- 2. Upoznavanje učenika s radom školske knjižnice**
- 3. Referentna zbirka u školskoj knjižnici i korištenje za učenje**
- 4. Referentna zbirka i elektronički referentni izvori**
- 5. Mediji i njihova uloga u nastavi i učenju**
- 6. Utjecaj medija na djecu i mlade**
- 7. Predstavljanje znanja na plakatu**
- 8. Plakat u nastavi**

Nastavne jedinice - 2. razred

1. Časopisi kao izvor informacija – Periodika u školskoj knjižnici
2. Knjižnični katalogi izvori znanja
3. Knjižnični katalogi i online katalogi knjižnica
4. Kompozicija i izrada referata za nastavu
5. Izrada referata i samostalno istraživanje teme
6. Izrada PowerPoint prezentacije – Multimedijaska prezentacija za nastavu
7. Medijska pismenost u izradi prezentacija (PowerPoint i/ili Prezi)

Nastavne jedinice - 3. razred

1. **Mladi i mediji – Utjecaj medijskih poruka na mlade**
2. **Časopisi kao izvor informacija – e-časopisi**
3. **Društvene mreže – prednosti i nedostatci**
4. **Web 2.0 alati i društvene mreže**
5. **Netiquette i elektronička komunikacija**
6. **Izrada postera – predstavljanje znanja na posterima**
7. **Izvori informacija na Internetu – elektronički referentni izvori**
8. **Kompozicija i izrada samostalnog rada – Seminarski rad**

Nastavne jedinice - 4. razred

1. Autor i autorsko pravo
2. Citiranje literature
3. Rječnici izvor informacija - Prvi hrvatski rječnik Fausta Vrančića: *Dictionarium quinque nobilissimarum ...*
4. Sigurnost na internetu
5. Izrada seminarskih i završnih radova
6. Završni rad učenika strukovnih škola
7. Kako komuniciramo? – Pisana komunikacija: zamolba, životopis, službeno pismo, zahvalnica, pozivnica, e-mail
8. Životopis i zamolba za posao

Informacijska pismenost

- **Usvajanje znanja, spretnosti i navika za stjecanje, vrednovanje, korištenje i prezentiranje informacija iz različitih izvora.**
- **To su vještine i sposobnosti koje učenici stječu u procesu učenja kroz modele učenja „znati gdje i znati kako“, umjesto samo „znati što“.**

Informacijska pismenost

- *Informacijski pismeni ljudi su oni koji su naučili kako učiti. Znaju kako učiti jer znaju kako je znanje organizirano, kako pronaći informaciju i kako ju koristiti na način da drugi mogu učiti iz nje. To su ljudi koji su pripremljeni za cjeloživotno učenje jer uvijek znaju pronaći potrebnu informaciju za bilo koji zadatak ili trenutnu odluku.” (ALA, 1989.)*

Informacijska pismenost

- *“Učenicima su danas potrebna znanja i vještine kao što su pronalaženje, pristup, prosudba, vrednovanje ili učinkovito korištenje informacija.*
- *Time informacijska pismenost otvara put obnavljanju i nadogradnji vlastitih znanja, pravilnoj selekciji vrijednog znanja i njihovoj primjeni.“*

(Špiranec i Banek Zorica, 2008.)

Informacijski pismena osoba

- **Prepoznaje informacijsku potrebu**
- **Zna da je točna i kompletna informacija osnova za inteligentno donošenje odluka**
- **Identificira potencijalne izvore informacija**
- **Razvija uspješne strategije pretraživanja**
- **Zna pristupiti izvorima informacija, uključujući elektroničke izvore**
- **Vrednuje informaciju**
- **Organizira informacije u svrhu praktične primjene**
- **Integrira nove informacije u postojeće znanje**
- **Koristi informacije za kritičko mišljenje i rješavanje problema**

Istraživački rad prema metodi BIG6

Nastavna jedinica

Nadahnuće za istraživački rad - kamo god pogledam!

- *Zato, zaronite u knjige, časopise, dokumentarce, svoju kulturu, svoje junake, jer su to sjajni načini da dođete do kreativnih ideja. Oni će vam otvoriti put prema nečemu vrlo posebnom. Upoznajte se s idejama koje kruže u vašem području. Neke ideje određuju senzibilitete kulture u svoje doba. Potrudite se upoznati ih.*

(Judkins, Rod. 2018. *Umijeće kreativnog razmišljanja*. Školska knjiga. Zagreb. 236. str.)

Istraživački rad učenika

- **Cilj sata:**
- **istražiti izvore znanja zadane teme,**
- **usvojiti kompoziciju samostalnog istraživačkog rada i**
- **nakon istraživanja oblikovati pisani rad.**

Istraživački rad učenika

- **Ključne riječi:**
- **istraživački rad**
- **pretraživanje informacija**
- **analiza i evaluacija informacija**
- **vrednovanje informacija**
- **sinteza informacija**
- **stvaranje novoga znanja**

Kognitivni ishodi

Učenici će:

- prepoznati svoju temu kao samostalni istraživački rad
- obrazložiti i prikazati temu sažeto svojim riječima
- protumačiti i objasniti temu prema metodi BIG 6
- ispitati zadanu temu
- pronaći izvore i literaturu
- povezati činjenice i protumačiti sadržaj kao cjelinu
- postaviti teze i oblikovati sadržaj svoga istraživačkog rada

Afektivni ishodi

Učenici će:

- istražiti problematiku zadanog istraživačkog rada
- proučiti izvore i pročitati literaturu o zadanoj temi
- objasniti tematiku rada citirajući literaturu
- formulirati i grupirati tekst u dijelove rada i oblikovati tekst kao cjelinu
- izložiti oblikovane dijelove rada i vrednovati istražene izvore

Psihomotorički ishodi

Učenici će:

- procijeniti važnost dobivenih informacija iz literature i mrežnih izvora
- koristiti se stručnom literaturom i mrežnim izvorima, citirati korištene izvore
- izraditi cjeloviti rad s čvrstom kompozicijom: uvod, razrada, zaključak, literatura i izvori
- koristiti se naučenim za buduća istraživanja

Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetne teme *Učiti kako učiti*

- **uku A.4/5.1.**, 1. Upravljanje informacijama
Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.
- **uku A.4/5.2.**, 2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema - Učenik se koristi različitim strategijama učenja i samostalno ih primjenjuje u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja.
- **uku A.4/5.4.**, 4. Kritičko mišljenje - Učenik samostalno kritički promišlja i vrednuje ideje.

Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetne teme Učiti kako učiti

- **uku B.4/5.1.**, 1. Planiranje, Učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.
- **uku B.4/5.2.**, 2. Praćenje, Učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.
- **uku B.4/5.3.**, 3. Prilagodba učenja, Učenik regulira svoje učenje mijenjajući prema potrebi plan ili pristup učenju.
- **uku B.4/5.4.**, 4. Samovrednovanje / samoprocjena, Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.

Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetne teme *Osobni i socijalni razvoj*

- **osr A.5.3.**, Učenik razvija svoje potencijale.
- **osr A.5.4.**, Učenik upravlja svojim obrazovnim i profesionalnim putem.
- **osr B.5.2.**, Suradnički uči i radi u timu. Suraduje, organizira, izvršava svoj zadatak, postavlja hipoteze, razvija svoju ulogu u timu, donosi odluke.

Šest velikih vještina ili Big 6

- model BIG6 su razvili Eisenberg i Berkowitz 1992.
- rezultat projekta kojim su ispitivali potrebu za pronalaskom općega modela istraživanja informacija
- koraci pomoću kojih se osposobljavamo za rješavanje problema, zadatka i donošenje odluka.

Elementi metode BIG6

- 1. Definirati zadatak, identificirati potrebne informacije**
- 2. Strategije traženja informacija - proučiti i odabrati izvore podataka**
- 3. Lociranje izvora - pristupiti izvorima podataka i istraživanju teme**
- 4. Korištenje informacija - analizirati i izdvojiti relevantne informacije**
- 5. Sinteza - oblikovati sintezu teme iz više izvora**
- 6. Evaluacija - procjena istraživačkoga rada i teme**

Istraživački rad je samostalni rad

- **Učenici će moći: definirati istraživački rad prema metodi BIG6 i raditi istraživanje prema BIG6**
  - **Načela informacijske pismenosti istraživačkom metodom *BIG6* – učenici istražuju, snalaze se, preispituju, procjenjuju, analiziraju, stvaraju, razumiju.**
1. Što je istraživački rad?
  2. Definiraj istraživački rad?
  3. Što obuhvaća istraživački rad?
  4. Kako se provodi istraživanje teme?
  5. Što je metoda BIG6?

Koraci u izradi istraživačkoga rada

- 1. Definirati temu i istraživački problem, odrediti cilj rada i potrebno vrijeme za izradu.**
- 2. Planiranje istraživanja: svrha i širina područja za istraživanje.**
- 3. Istraživanje teme u izvorima (u stručnoj i referentnoj literaturi i mrežnim izvorima).**
- 4. Traženje podataka, čitanje, bilježenje, komentiranje i analiziranje podataka, navođenje izvora.**
- 5. Prikupljanje podataka raznim tehnikama: intervju, anketa, upitnik; opisivanje, povezivanje i tumačenje podataka.**
- 6. Obrada i interpretacija podataka te završno oblikovanje.**

Kompozicija i struktura rada

- 1. naslovna stranica**
- 2. kazalo sadržaja**
- 3. sažetak sadržaja i ključne riječi**
- 4. uvod rada**
- 5. razrada teme s poglavljima**
- 6. praktični dio, ako ga rad sadrži**
- 7. zaključak**
- 8. bibliografija literature i izvora**
- 9. prilozi s legendama**

Tema istraživanja

- **Knjižničar naglašava učenicima korake u izradi:**
  - 1. izaberite temu istraživanja**
  - 2. oblikujte rad u pisanoj formi**
  - 3. pripremite usmeno izlaganje**

Način izrade istraživačkoga rada

- **Nastavne metode:**
- **učenici rade individualno ili u paru, po dogovoru**
- **podjednako zalaganje i jednaka odgovornost za konačni sadržaj i oblik rada**
- **slijediti formu i kompoziciju istraživačkih radova prema metodi BIG6**
- ***Birate temu koju želite istražiti, oblikovati u pisanoj formi i referirati usmenim izlaganjem.***

Planiranje istraživačkoga rada

- **Kada izaberemo temu važno je postaviti pitanje na početku rada:**
  - 1. Što mogu učiniti?**
  - 2. Kako će izgledati moj rad nakon samostalnoga istraživanja teme?**
  - 3. Što mi je potrebno za samostalno istraživanje teme?**

Definiranje teme – istraživački problem

- **Prva faza - definirati informacijski problem i informacijsku potrebu**
  - **može biti teško za većinu učenika jer mnogi nisu svjesni svojih informacijskih potreba ili vrlo teško artikuliraju svoje potrebe.**

Istraživanje teme

- **Započeti samostalno istraživati temu:**
  - 1. čitati literaturu i izvore, bilježiti**
  - 2. izdvajati bitne i važne činjenice**
  - 3. pregledavati, analizirati sadržaj**
  - 4. stvarati nacrt rada**
  - 5. uređivati bilješke**
  - 6. oblikovati pojedine dijelove...**

Savjeti učenicima za istraživanje

- **Potrebno je uzeti dovoljno vremena za prikupljanje izvora**
- **napraviti popis relevantne literature i izvora**
- **informacije na internetu: autorstvo, vjerodostojnost i aktualnost istražene građe**
- **unositi bilješke, izvore i naslove u skladu s formatom**
- **razdvojiti citate, parafraze i vlastite ideje i interpretacije, zapisati korištene izvore**
- **oblikovati rad prema zadanim pravilima**
- **obratiti se za pomoć knjižničaru ili nastavniku**
- **rad dobro proučiti i predstaviti drugim učenicima**

Cilj rada – strategije pretraživanja

- **Druga faza - izrada strategije pretraživanja**
- **određuju se mogući izvori i odabiru najbolji od onih koji su pronađeni**
- **Učenik i kad uspije izraziti svoju potrebu, vrlo često ne zna kako i gdje započeti pretraživanje.**
- **Učenike je potrebno usmjeravati primjerima kako i gdje to može učiniti.**
- **Pokazati učeniku pretraživanje u školskoj knjižnici.**

Istraživanje teme u izvorima

- **Treća faza - pretraživanje izvora**
- **učenik intelektualno i fizički pretražuje i pronalazi različite informacije u odabranim izvorima**
- **U ovoj fazi vrlo često učenici nailaze na mnoštvo informacija koje nisu uvijek sve potrebne i neophodne za rješavanje zadatka i informacijske potrebe.**

Traženje i odabir informacija

- **Četvrta faza – odabir informacija**
- **pronađene informacije potrebno je pregledati, pročitati, izdvojiti i sortirati**
- **kritičkim promišljanjem i vrednovanjem razlučiti koje su informacije adekvatne temi**
- **izdvojite one informacije koje nisu relevantne za temu i nisu vrijedne za daljnje pretraživanje.**

Organizacija informacija i sinteza

- **Peta faza - organizacija informacija**
- **iz više izvora i predstavljanje onoga što je pronađeno i istraženo u svim izvorima.**
- **Poučavamo načinima korištenja pronađenih informacija kako bi ih što bolje iskoristili u svrhu vlastitog učenja, ali i kako bi ih prenijeli drugima.**

Sinteza rada – osvrt na istraživanje

- **Šesta faza – sinteza:**
- **Ocjena pronađenog i ocjena samog procesa kako bi mogli organizirati i eventualno unaprijediti nove strategije učenja i znanja.**
- **Samoprocjena - postaviti pitanja:**
  - 1. Jesam li napravio sve što je planirano?**
  - 2. Jesam li zadovoljan napravljenim?**
  - 3. Što još mogu napraviti prije nego što završim rad?**

Zadatci za rad u skupinama

- **izabrati temu i slijediti metodu istraživanja *BIG 6* :**
  1. odrediti zadatak izabrane teme – cilj, vrijeme, širinu teme
  2. pronaći i proučiti izvore informacija (knjige, periodiku, mrežne izvore)
  3. istražiti podatke o temi u izabranim izvorima
  4. izabrati u bilješkama važne i bitne podatke i informacije za temu - analizirati
  5. koristiti se informacijama relevantnim za temu - napraviti sintezu podataka
  6. oblikovati temu kao smislenu i zaokruženu cjelinu
- **Učenici slušaju upute za istraživački rad i zapisuju sve važne smjernice za izradu rada.**

Zadatci učenicima za rad u skupini

- **1. grupa: Određivanje zadatka i traženje informacija**
  - a. Izaberite i ispišite ključne riječi po kojima ćete tražiti sadržaje u elektroničkim izvorima za izabranu temu.
  - b. Navedite mrežne stranice na kojima pretražujete sadržaj svoje teme.
  - c. S kojim se problemima susrećete pri pretraživanju? Navedite i obrazložite.
  - d. Za obradu svoje teme koristite samo elektroničke izvore, razne pretraživače, *online* kataloge, digitaliziranu građu, e-časopise i sl.

Zadatci učenicima za rad u skupini

➤ 2. grupa: Pretraživanje i pristup informacijama

- a. Nađite sadržaj o svojoj temi na mrežnim stranicama i usporedite ga s podacima koje ste pronašli u referentnoj zbirci školske knjižnice.
- b. Po kojemu ste kriteriju izabrali sadržaje s interneta i koliko su pouzdani?
- c. Navedite sve korištene knjižne i mrežne izvore, oblikujte tematsku bibliografiju.
- d. S kojim ste se problemima susreli u pretraživanju i pronalaženju informacija?

Zadatci učenicima za rad u skupini

- ▶ **3. grupa: Korištenje informacijama, usporedba i vrednovanje informacija**
  - a. Podatke i tekstove o svojoj temi tražite samo u stručnoj literaturi. Informacije treba prepoznati, pročitati, izdvojiti i kritički izabrati.
  - b. Posjetite portal elektroničkih časopisa *Hrčak* i provjerite što se može pronaći na zadanu temu.
  - c. Uspoređujete li sadržaje s interneta s referentnom literaturom ili smatrate da su pouzdani, točni i ispravni? Učinite to na ovoj temi ili zadatku. Ispišite ukratko razlike i sličnosti.

Zadatci učenicima za rad u skupini

- **4. grupa: Sinteza informacija i stvaranje novoga znanja**
  - a. Pregledajte mrežne stranice za svoju temu i izdvojite kriterije za izbor tekstova i materijala o temi u mnoštvu informacija.
  - b. Posložite informacije iz više izvora, procijenite ih i iskoristite za svoj rad.
  - c. Posjetite mrežnu stranicu *Hrvatske enciklopedije*, kao i sadržaj koji se može pronaći na *Encyclopedia Britannica* o istoj temi te usporedite s knjižnim izdanjem enciklopedije *World Book Encyclopedia*.
  - d. Navedite sve korištene izvore informacija koje ste pronašli i napišite ukratko s kojim ste se problemima susreli.

Zadatci učenicima za rad u skupini

- **5. grupa: Vrjednovanje informacija i oblikovanje rada**
- a. U referentnoj literaturi i na mrežnim stranicama istražite temu, izvore zabilježite, tekstove grupirajte i oblikujte strukturu istraživačkog rada.
- b. Navedite dijelove samostalnoga istraživačkog rada prema zadanoj temi ili zadatku.
- c. Koje ste kriterije primijenili birajući sadržaje s mrežnih stranica? Navedite ih!
- d. Jeste li zadovoljni pronađenim izvorima i materijalima i sadržajima koje ste na njima pronašli? Što nije išlo onako kako ste planirali?
- e. Navedite izvore informacija, citate i bibliografske podatke.

Aktivnost učenika

- **Pretraživanje dostupnih knjižnih i mrežnih izvora:**
  - online katalozi knjižnica, portal *Pitaj knjižničara*, referentna zbirka, predmetni katalozi časopisa *Drvo znanja*, *Meridijani*, portal stručnih časopisa *Hrčak i dr.*
- **Oblikovati sintezu istraživačkoga rada:**
  - prepričati, interpretirati, parafrazirati i citirati, napisati točan izvor i mjesto preuzimanja podataka
- **Učenici postavljaju pitanja o raznim fazama u izradi samostalnoga rada**
- **u *Hrvatskom pravopisu* pregledavaju pravila citiranja i bibliografskoga navođenja izvora**
- **Napraviti evaluaciju istraživačke teme s učenicima**

Citiranje izvora i literature

- **Važno je pravilno oblikovanje teksta u radu,**
- **pravilno citirati literaturu i navoditi sve korištene izvore u svome radu:**
  - tekst, slike, dokumente ili ulomke, mrežne izvore i stranice, digitaliziranu građu i sl.
- **pravila citiranja i navođenja izvora preuzeti iz Hrvatskog pravopisa jer su to propisana i važeća bibliografska pravila**
- Izraditi učenicima straničnik s pravilima bibliografskih jedinica (korisno, dobar podsjetnik)

<http://pravopis.hr/pravilo/bibliografske-jedinice/87/> (pristupljeno 25. 1. 2019.)

Smisao istraživačkoga rada učenika

- **istraživački rad najzahtjevniji je oblik samostalnog rada učenika (seminarski rad, završni rad i sl.)**
- **osposobljava učenika za razna istraživanja u svim nastavnim predmetima**
- **oblik stjecanja novih znanja**
- **otkrivanje novih tema u područjima koje istražujemo**
- **učiti istraživati izvore: knjižne i mrežne**
- **učiti oblikovati i predstaviti rad drugima**
- **stjecati dobre smjernice za cjeloživotno učenje**

Upute učenicima za uspješan istraživački rad mogu biti u ovakvom obliku:

Pronađi izvore i literaturu, istraži temu	U istraživanju literature koristi se školskom knjižnicom, a po potrebi otiđi u gradsku ili neku specijalnu knjižnicu, arhiv, muzej, institut i sl. Istraži mrežne stranice i elektroničke izvore, možda ti nude novije podatke od onih koje si našao u stručnoj ili referentnoj literaturi.
Ispiši i zabilježi potrebne tekstove i podatke	Napravi bilješke svojim riječima. Dijelove teksta doslovno prepisi i stavi u navodnike, zabilježi literaturu ili izvor gdje si ih pronašao; ispiši potrebne bibliografske podatke za sve korištene izvore: knjige, časopise ili elektroničke izvore.
Napiši koncept rada, sadržaj i uvod	Pregledaj sve zabilješke, uredi ih prema sadržaju, odredi naslov rada, kao i pojedinih poglavlja u radu. Napiši sadržaj (kazalo) rada s pripadajućim stranicama. Napiši uvod za svoj rad, s postavljenom hipotezom, postupkom i ciljem svoga istraživanja, postavi problem, svrhu i sl.
Napiši prvu verziju rada i zaključak	Tekstove rasporedi u uvod, razradu (poglavlja i drugi dijelovi) i zaključak. U zaključku ne unosi nove činjenice i podatke, to je kratak osvrt na rad, zaključak i tvrdnje do kojih se došlo u istraživanju i proučavanju teme. Zaključak može sadržavati i kratku zahvalu nekoj osobi koja je pomogla u radu savjetima, podacima, dokumentima i sl.
Pregledaj i pročitaj rad kao cjelinu	Rad treba pregledati, rasporediti tekst u poglavlja tako da čine skladnu cjelinu logički raspoređenih i povezanih dijelova rada, s pojašnjenjima rezultata do kojih se došlo u obradi teme i istraživanju.
Uredi bibliografske bilješke, numeraciju stranica i dijelova rada; dodaj priloge	U rad je potrebno unijeti bibliografske bilješke za citirane tekstove; -numeraciju stranica i oznaku priloga. Treba ispisati legende ispod slikovnih sadržaja, tabela, grafikona i dokumenata. Svi dijelovi rada trebaju biti istaknuti i numerirani (najčešće arapskim brojkama).
Provjeri pravopisne i ostale pogreške	Na kraju treba pregledati cijeli tekst, ispraviti pravopisne pogreške i stilske nedostatke. Treba pregledati jesu li stranice ispravno numerirane i slažu li se oznake stranica s onima koje su navedene u sadržaju (kazalu) rada. Treba napisati sažetak i ključne riječi.
Pripremi i ispiši zadnju verziju rada	Oblikuj rad vizualno, sa zadanim marginama, proredom, vrstom i veličinom slova u Wordu (margine 2,5 cm sa svih strana, prored 1,5 i slova Times New Roman veličine 12). Oblikuj i naslovnu stranicu rada, sa svim potrebnim podacima: ustanova, adresa, istaknuti naslov,

Završni dio sata: ponavljanje, vrednovanje

➤ Aktivnost učenika:

- neki učenici žele svoju temu predstaviti u obliku prezentacije u *PowerPointu* ili *Preziju* jer je lakše i zanimljivije
- prezentacija pruža više mogućnosti u odnosu na usmeno izlaganje
- učenici odgovaraju na postavljena pitanja knjižničara

➤ Aktivnost knjižničara:

- knjižničar naglašava što očekuje od učenika kada priprema ovakav rad – poštivanje pravila istraživačkoga rada
- poštivanje autorskih prava i citiranje izvora
- potiče učenika na prezentiranje pripremljene teme

Vrednovanje

- **Potrebno je napraviti evaluaciju – vrednovanje rada učenika:**
- **Vrednovanje kao učenje**
- **Vrednovanje za učenje**
- **Vrednovanje naučenog**

Vrjednovanje kao učenje – samovrednovanje

- Koji dio istraživačkoga rad još nije jasan i ne znam objasniti?
- Kako mogu istraživanje svoje teme napraviti možda drugačije, kvalitetnije i bolje?
- Tko mi može pomoći u rješavanju mojih nedoumica?
- Odakle mogu još više saznati o pisanju istraživačkoga rada?

Vrednovanje kao učenje – vršnjačko vrednovanje

Elementi vrednovanja	Nije napisano	Napisano je
Naslovna stranica	-	
Uvod		+
Razrada sadržaja		+
Zaključak teme		+
Bibliografija		+
Prilozi	-	

Vrednovanje za učenje

- Koje bih izvore još mogao pronaći, istražiti i koristiti za istraživanje teme?
- Mogu li to napisati na drugačiji, bolji i kvalitetniji način?
- Vrednovanje po modelu: 3-2-1 (3-informacije za koje mislim da znam, 2-informacije koje su mi nejasne i ne znam, 1-informacija u koju sam potpuno siguran).

Vrednovanje naučenog

	Vrednovanje
Tko?	Knjižničar / Nastavnik
Kada?	Nakon prezentacije istraživačkoga rada
Što?	Istraživački rad – obrada teme
Kako?	Osvrt što je dobro napisano i prezentirano i ono što bi trebalo popraviti.

Evaluacija - završno

sastavnice	potrebno doraditi	djelomično ostvareno	u potpunosti ostvareno
sadržaj	Prema pravilima o označavanju rada	Poglavlja rada navesti prema pripadajućim stranicama	Sve navedeno prema pravilima
izvor	Kompletirati podatke o izvorima	Citate navesti pravilno	Svi izvori navedeni prema važećim pravilima
vizualna organizacija	Potrebno je držati se pravila o označavanju stranica	Prilozi: slike i tabele moraju imati legende	Rad je vizualno skladan i lijepo oblikovan
prezentacijske vještine	Površno napravljena PPT	Nedovoljno istražena tema, nisu navedeni izvori	Dobra PPT i jasno predstavljena istražena tema

Završni dio sata

- Knjižničar ne ocjenjuje učenike nego ih pohvaljuje za njihov rad i zalaganje.
- Naglašava što su dobro uradili, kao i ono što su mogli bolje i uspješnije.
- Ističe rad neke skupine ako su bili izrazito uspješni.
- Zahvaljuje učenicima na interesu za istraživački rad:

Želim vam da upornim radom istražite i uradite uspješne samostalne istraživačke radove!

Hvala za aktivno sudjelovanje!

- **Dobili ste upute i savjete za istraživački rad.**
- **Vremenski rok je ograničen na mjesec dana.**
- **Oblikujte rad i predajte ga u pisanom obliku.**
- **Pripremite se za usmeno izlaganje teme.**
- **Danas ćete dobiti kratke pisane upute za uspješniju izradu istraživačkoga rada.**
- **Slijedite upute, a za nejasnoće pitajte knjižničara ili svoga mentora.**
- **SRETNNO!**

Literatura i izvori:

1. ALA. 2003. *Characteristics of Programs of Information Literacy that Illustrate Best Practice: A Guideline*. <http://www.ala.org/acrl/standards/characteristics> (pristupljeno 7.2.2020.)
2. Dražić, Tea. *Istraživanje informacijske pismenosti učenika*. <https://repository.ffri.uniri.hr/islandora/object/ffri:702/preview> (pristupljeno 25. 1. 2019.)
3. Herring E., James. 2008. *Internetske i informacijske vještine*. Dominović. Zagreb.
4. *Hrvatski pravopis*. 2015. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
5. Judkins, Rod. 2018. *Umijeće kreativnog razmišljanja*. Školska knjiga. Zagreb.
6. Mates, Wolfgang. 2011. *Nastavne metode*. Naklada Ljevak. Zagreb.
7. Merton, Thomas. 2015. *Misli u samoći*. Verbum. Split.
8. Špiranec, Sonja; Banek Zorica, Mihaela. 2008. *Informacijska pismenost*. Zavod za informacijske studije. Zagreb.
9. *The Big6*. <https://thebig6.org/> (pristupljeno 25.1.2019.)

Hvala na pozornosti!

Knjige koje govore poput Boga ne zabavljaju nas jer govore s previše autoriteta. Knjige koje govore poput dobrih ljudi privlače nas svojim ljudskim šarmom; rastemo tražeći sebe u njima. Uče nas da bolje upoznamo sami sebe prepoznajući se u drugima.

Koliko god dobre knjige bile i dobre prijateljice, one ne mogu biti zamjena za osobe; one su samo sredstvo kojim možemo doći u doticaj s velikim osobama, s ljudima koji su pružili više od „vlastita dijela” u ljudskosti, ljudima koji su bili osobe za čitav svijet, a ne samo za sebe...

(Merton, Thomas. 2015. *Misli u samoći*. Verbum. Split. str. 55)

Ruža Jozić – ruza.jozic2@skole.hr

Alta Pavin Banović – alta.pavin@skole.hr